

1. Obiekt

250/1
KOSCIOL P.W. SW.MIKOLAJA

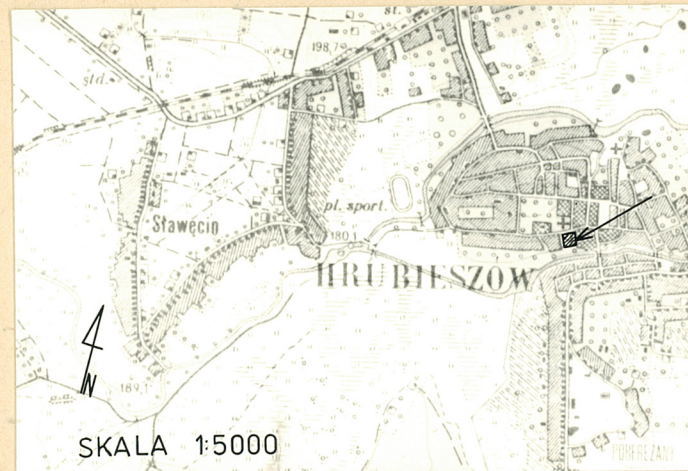
2. Czas powstania

1736-1766 r.,

3. Miejscowość

HRUBIESZÓW

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres ul.3-go Maja
/d.ul.Dzierżyńskiego/
22-500 Hrubieszów
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo zamojskie

gmina miasto Hrubieszów
pow. HRUBIESZÓW

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Hrubiessow /1377/-1566
Hrubeschow - 1420
Rubeschow - 1445

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat Hrubieszów

8. Właściciel i jego adres

Parafia św.Mikołaja w Hrubieszowie
ul.3-go Maja 6
22-500 Hrubieszów, tel.22-13

9. Użytkownik i jego adres

J.-.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A /91/328 data 14.07.1967r

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Autor nie znany. Hrubieszów wymieniany jest przez kronikarza w r. 1255. 29 września 1400r. otrzymuje od króla Władysława Jagiełły prawa miejskie. Pierwotny kościół wraz z towarzyszącymi budynkami klasztornymi wzniesiony był w r. 1416 z fundacji Jana Biskupa, Biskupa Chełmskiego. Były to obiekty drewniane. W r. 1544 pożar niszczy miasto, a z nim kościół, klasztor Dominikanów. Odbudowany w 1548r. na innym miejscu, być może z fundacji Zygmunta Augusta ponownie spalony w 1648r. przez kozaków Chmielnickiego idącego na Zamość. Odbudowany ok. 1695r. z fundacji Feliksa Potockiego, Kasztelana Krakowskiego.

Obecny kościół, zapewne wraz z klasztorem, wzniesiony w ok. 1736-66r. w początkowej fazie kosztem Józefa Kuropatnickiego, Kasztelana Bieckiego i jego żony Teresy Zuzanny z Kurdwanowskich. Po kasacie w 1781r. konwent istniał do 1819r. Od tego też roku kościół funkcjonuje jako parafialny. Barokowy.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja- Kościół jest usytuowany w centrum Hrubieszowa vis-a-vis cerkwi prawosławnej i przylega od strony wsch. Do budynku dawnego klasztoru, obecnie Liceum Ogólnokształcącego.

Materiał, konstrukcja, forma- Murowany z cegły, otynkowany. Sklepienia kołebkowe z kasetami ceglane, wzmocnione gurtami ceglanymi murowanym w jodełkę. Wieżba dachowa w nawie głównej konstrukcji drewnianej o podwójnych krokwiach i jednym stolcu w środku. Wieżba dachowa nad nawami bocznymi o konstrukcji stalowej. Konstrukcja sygnaturki drewniana, słupowa, na rzucie ośmioboku - słupy wzmocnione zastrzałami ukośnymi, całość na krzyżaku z ułożonych promieniście tramów.

Dach i wieżyczka /sygnaturka/ kryte blachą miedzianą. Portale drzwiowe i okienne o konstrukcji ceglanej. Posadzka z płytek ceramicznych o wym. 14x14 cm. W części wsch. płu. nawy bocznej wejście na chór. Pierwsze dwa biegi schodów wykonane współcześnie o konstrukcji żelbetowej, pozostałe schody konstrukcji tradycyjnej z cegły. Cały obiekt jest wzmocniony trzema pasami wieńca żelbetowego założonego na poziomie fundamentów od strony wewnętrznej, poniżej gzymsu oraz nad gzymsem wewnętrznym.

Elewacje- Z zewnątrz prezbiterium nieznacznie zaakcentowane. Elewacje różniczkowane pilastrami zwieńczonymi prostym gzymsem. Elewacja zach. trójdzielna o dwukondygnacyjnej części środkowej zwieńczonej trójkątnym szczytem, niższe zaś części boczne zwieńczone spływami. Północna z prostokątnym otworem drzwiowym, nad którym otwór okienny zamknięty łukiem ostrym, płd. z wnęką zamkniętą takimż łukiem. Elewacja wsch. o części środkowej zwieńczonej małym szczytem ze spływami po bokach, nad częściami bocznymi analogiczne zwieńczenia jak w elewacji zach.

Otwory okienne zamknięte łukiem półkolistym. Dachy nad nawą i prezbiterium dwuspadowe/nad nawą nieznacznie podwyższone, z wieżyczką na sygnaturkę, nad nawami bocznymi pulpitowe.

Plan- Kościół jest trójnawowy, bazylikowy z dwoma traktami dzielącymi nawę główną na nawę właściwą oraz prezbiterium. Drugi trakt naw bocznych zajmują zakrystia z przedsionkiem od str. płd oraz boczna kaplica z oddzielną kruchtą od strony płu.

Obiekt założony na rzucie prostokąta z wyodrębnioną piętrową kruchtą od wsch. Korpus nawowy trójprzęsłowy z nawą główną szerszą od bocznych. Prezbiterium nieco węższe od nawy głównej, dwuprzęsłowe, zbliżone do kwadratu. Po jego bokach, w przedłużeniu naw bocznych znajdują się w/w dwa pomieszczenia równej z nim długości - obecnie /C.d.w załączniku nr 1./

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
6852 m ³	376,4 m ²	Kościół Klasztorny	Kościół parafialny

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Wszelkie prace budowlano-remontowe przed r.1871 nie są znane. Wg dokumentu znalezionej w kuli pod krzyżem/w czasie remontu w r.1985/prowadzono prace restauracyjne w r. 1871. Wzniesiono wtedy nowe dachy, pokryto je blachą cynkową, wzniesiono nową wieżyczkę i pokryto ją białą anielską blachą oraz naprawiono wszelkie ubytki w murach i gzymsach. Pracami kierował budowniczy powiatu hrubieszowskiego Walery Tliszczyński, majstrzy i robotnicy miejscowi. Prace zakończono 21 lipca.

Następne prace restauracyjne odbyły się w latach 1910, po 1919, 1933, 1954. Na przełomie 1967/68 w kościele założono ogrzewanie elektryczne/piecyki/, ułożono również podłogę z desek w podziemiu kościoła. W latach 1968-69 prowadzono prace przy kościele od str. płn. i pld. Odkopano fundamenty na głębokość 3m, wymieniono zmurszą cegłę, założono izolację poziomą/papa+lepik/. Ułożono także elementy odwodnienia oraz wykonano chodnik betonowy wokół obiektu. W czerwcu 1970r. zmieniono tynki zewnętrzne. W lutym 1983r. założono wieniec żelbetowy w poziomie fundamentów od str. wewnętrznej, zabezpieczający przed pękaniem ścian i fundamentów. W lutym 1987r. położono podobne wieńce wewnątrz kościoła poniżej gzymsu oraz nad gzymsem/przy nawach bocznych od str. nawy głównej wieńce odcinkowe/. Prace wykonano pod nadzorem autorskim inż. Stefana Chmielowca/dokumentacja proj-techn.-konstr. w posiadaniu ks. proboszcza/, majstrzy i robotnicy miejscowi. We wrześniu 1985r. wymieniono całkowicie wieżyczkę-rozebrano i zbudowano na nowo na podstawie starych elementów. Obecnie kończą prace restauracyjne polichromii wewnętrznej.

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan zachowania w/w elementów bardzo dobry.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Nie prowadzono kwerendy archiwalnej.

22. Bibliografia

Górak J. "Zabytki woj. zamojskiego", Zamość 1981, mps
w OBiDZ Zamość.
Grotthus G. "Hrubieszów-zarys historii miasta",
Hrubieszów 1936
"Katalog Zabytków Sztuki w Polsce", T. VIII woj. lubelskie
z 6 powiat hrubieszowski, Warszawa 1964r., str. 20-22.
Kronika parafii rzym-kat. p.w. św. Mikołaja w Hrubie-
szowie. T. II-rkp w posiadaniu ks. proboszcza.
"Zabytki Architektury, Budownictwa w Polsce", seria A,
T. VII, z 8. woj. lubelskie, Warszawa 1973.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował: Leszek Bylina wrzesień 1990r.

tekst Leszek Bylina wrzesień 1990r.

plany, rysunki Leszek Bylina wrzesień 1990r.

zdjęcia fotogr. Leszek Bylina wrzesień 1990r.

Miejsce przechowywania negatywów OBiDZ Zamość

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów
prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach itp. (daty,
nazwiska wypełniających).

27. Załączniki

1. C.d. opisu z rubryki nr 13.
2. Rzut przyziemia, skala 1:200, sytuacja skala 1:25000.

1. Miejscowość

HRUBIESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół p.w.św.Mikołaja

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

C.d.opisu z rubryki nr 13.

przekształcone.Północne,dawna zakrystia,otwarte do nawy bocznej,w jego części zach.znajduje się kruchta.
W pomieszczeniu pld./dawny skarbiec/ obecnie znajduje się zakrystia z kruchtą. Pod całym kościołem są krypty sklepione kolebkowo z lunetami.

Wnętrze - rozcłonkowane pilastrami "podtrzymującymi" belkowanie, na którym wsparte są łęki sklepienia.

Pilastry posiadają malowane głowice i proste bazy.Nawy boczne otwarte do głównej półkolistymi arkadami.

Prezbiterium jest oddzielone od nawy filarami przyściennymi podtrzymującymi półkolisty łuk tęczowy.Chór muzyczny murowany,trójboczny,wsparty na dwóch filarach zwieńczonych gzymsem.Sklepienia w nawie i prezbiterium kolebkowe z lunetami , w nawach bocznych krzyżowe ,pod chórem zaś kolebkowo-krzyżowe.

Na wyposażenie kościoła składają się : ołtarz główny późnoregencyjny z ok.poł XVIII w.z rzeźbami śś.Dominika, Franciszka, Jacka,Tomasza z Akwinu i aniołów w Zwieńczeniu oraz obrazami barokowymi Matki Boskiej Szkaplerznej z Dzieciątkiem /XVII w./ i św.Mikołaja /ok.poł.XVIIIw./;ołtarze boczne,dwa w nawie przy tęczy,analogiczne rokokowe z II poł.XVIII w., jeden w nawie pld.późnoregencyjny z ok.poł.XVIII w.;ambona rokokowa z 2 poł.XVIII w.; chrzcielnica barokowa,zapewne z 4 ćw-.XVII w.,z marmuru dębnickiego,puklowana,z drewnianą pokrywą z tegoż czasu;
Kilka ław wcześniebarokowych z 1 poł.XVII w. z rzeźbionymi herbami.

Instalacje- Obiekt jest wyposażony w instalację elektryczną,odgromową oraz radiofonię.

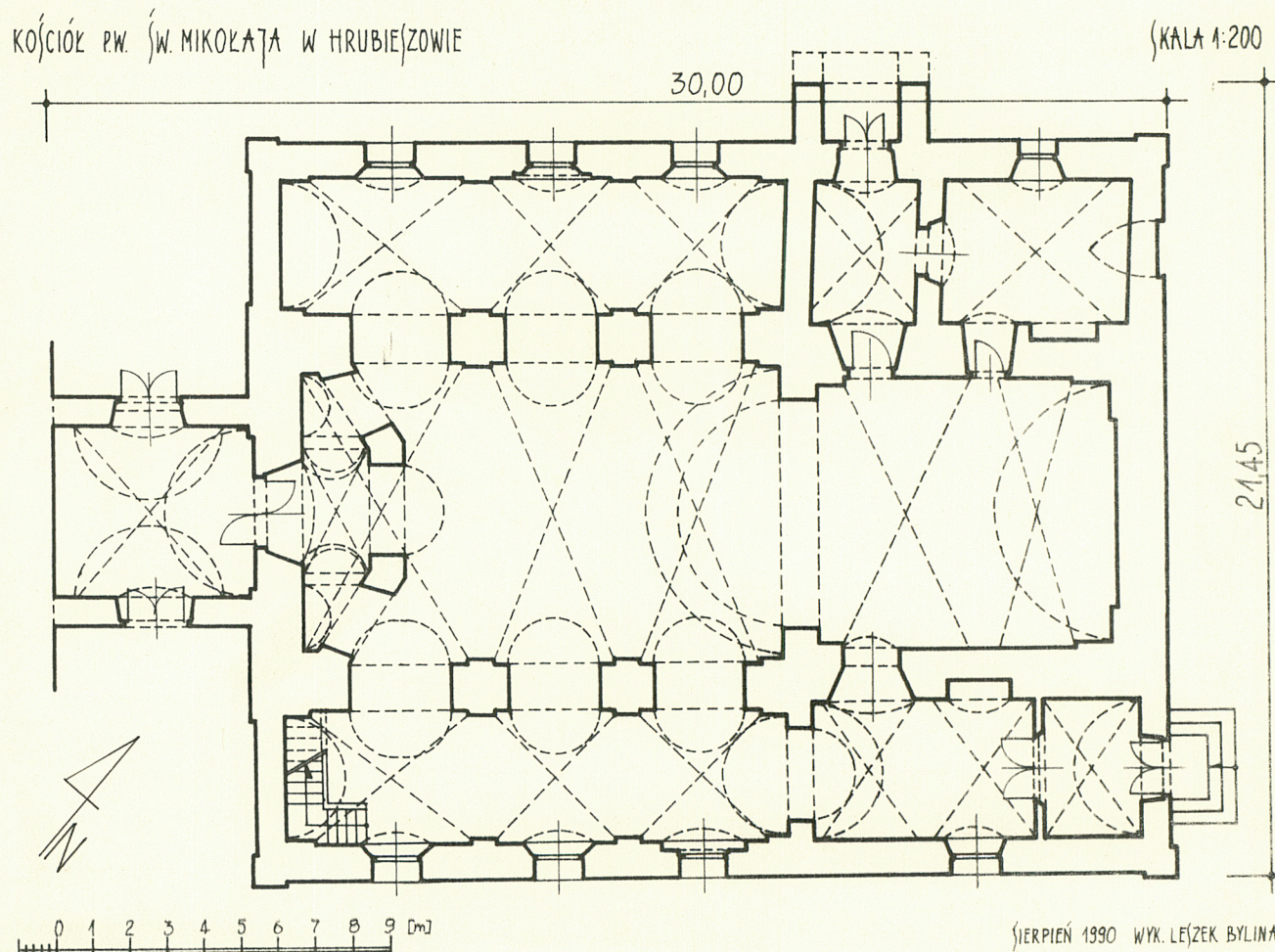
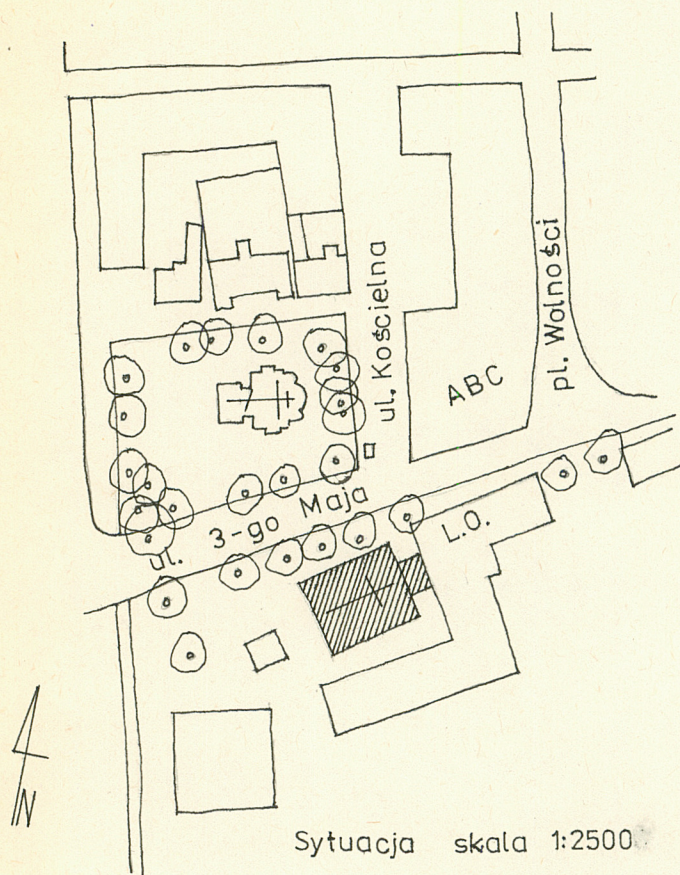
Wkładkę założył: Leszek Bylina wrzesień 1990r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość
HRUBIESZÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
kościół p.w.św.Mikołaja

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Rzut przyziemia, skala 1:200, sytuacja skala 1:2500.

SIERPIEŃ 1990 WYK. LESZEK BYLIŃA

Wkładkę założył: Leszek Bylina wrzesień 1990r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów w:

Wzór ODZ 1978r.